

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1124/2021
28.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгомира Милојевића, председника већа, Биљане Синановић, Радослава Петровића, Невенке Важић и Дубравке Дамјановић, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Петра Здравковића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Зајечару К 95/21 од 13.05.2021. године и Вишег суда у Зајечару Кж1 91/21 од 14.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 28.10.2021. године, једногласно је донео:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Петра Здравковића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Зајечару К 95/21 од 13.05.2021. године и Вишег суда у Зајечару Кж1 91/21 од 14.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару К 95/21 од 13.05.2021. године, окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, па је осуђен на новчану казну у износу од 100.000,00 динара, коју је дужан да плати у року од 3 месеца по правноснажности пресуде и истовремено је одређено да ће суд, уколико окривљени наведену новчану казну не плати у остављеном року, исту заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

Истом пресудом, окривљени је обавезан да у корист буџетских средстава суда на име паушала плати износ од 8.000,00 динара, а приватном тужиоцу ББ, на име трошкова кривичног поступка износ од 168.460,00 динара, све у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, док је приватни тужилац ББ ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парницу.

Пресудом Вишег суда у Зајечару Кж1 91/21 од 14.06.2021. године, поводом жалбе окривљеног АА, преиначена је првостепена пресуда, у делу одлуке о кривичној санкцији, па је окривљени због кривичног дела за које је првостепеном пресудом оглашен кривим,

осуђен на новчану казну у износу од 40.000,00 динара, коју је дужан да плати у року од 3 месеца по правноснажности пресуде и истовремено је одређено да ће суд, уколико окривљени наведену новчану казну не плати у остављеном року, исту заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

Жалба окривљеног у преосталом делу одбијена је као неоснована и првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Петар Здравковић, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1), 439. тачка 1) и 74. став 1. тачка 4) и 5) ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев као основан и преиначи побијане пресуде, тако што ће речи које је изговорио окривљени „и он је олош“ квалификовати као излагање учиниоца дато у одбрани свог права на рад и заштити оправданог интереса да остане у радном односу и на радном месту, јер се из начина изражавања и других околности види да то није учинио у намери омаловажавања, у смислу члана 170. став 4. Кривичног законика, те затим окривљеног применом члана 423. ЗКП, ослободи од оптужбе.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, је неоснован.

Бранилац окривљеног у образложењу захтева наводи да је суд на основу члана 507. став 2. ЗКП одржао главни претрес дана 13.05.2021. године, у одсуству окривљеног АА, који на тај главни претрес није ни позван, а изостанке са ранијих главних претреса је правдао медицинском документацијом, на који начин је, по ставу одбране, учињена повреда закона из члана 74. став 1. тачка 4) и 5) ЗКП. Поред тога, бранилац наводи да окривљени у поновљеном поступку није саслушан у односу на нове чињенице након измене оптужног акта.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости Врховни касациони суд оцењује као неосноване из следећих разлога:

Одредбама члана 74. ЗКП предвиђена је обавезна одбрана окривљеног у кривичном поступку, односно истима је прописано девет процесних ситуација у којима окривљени мора имати браниоца. Повреда закона из члана 74. став 1. тачка 4) ЗКП, на коју се позива бранилац окривљеног постоји, уколико се окривљеном суди у одсуству, а окривљени нема браниоца и то од доношења решења о суђењу у одсуству, па док суђење у одсуству траје,

док ова повреда из тачке 5) постоји, ако окривљени нема браниоца, а главни претрес се одржава у његовој одсутности коју је сам проузроковао – од доношења решења да се главни претрес одржи у његовој одсутности, па до правноснажности решења којим суд утврђује престанак неспособности за учествовање на главном претресу.

Из списка предмета произилази да се против окривљеног АА, кривични поступак водио због извршења кривичног дела увреде из члана 170. став 1. Кривичног законика, за које кривично дело је прописана новчана казна од двадесет до сто дневних износа или новчана казна од четрдесет до двеста хиљада динара.

Одредбом члана 495. ЗКП прописано је да у поступку за кривична дела за која је као главна казна прописана новчана казна или казна затвора до 8 година, примењиваће се одредбе члана 496. до 520. овог Законика, а уколико у овим одредбама није нешто посебно прописано сходно ће се примењивати остале одредбе овог Законика.

Одредбом члана 507. став 2. ЗКП прописано је да ако оптужени коме се суди за кривично дело за које је као главна казна прописана новчана казна или казна затвора до три године не дође на главни претрес, иако је уредно позван, судија може одлучити, након узимања изјаве од тужиоца, да се главни претрес одржи у одсуству оптуженог, под условом да његово присуство није нужно и да је пре тога био саслушан.

Окривљеном АА, у конкретном случају, није повређено право на обавезну одбрану. Према стању у списима, у конкретном случају били су испуњени услови за одржавање главног претреса дана 13.05.2021. године, у смислу члана 507. став 2. ЗКП, уз сагласност приватног тужиоца и његовог пуномоћника, уредно позвани окривљени, у овом поступку је већ саслушан и изнео је своју одбрану. Поред тога, окривљени се на главном претресу одржаном 14.06.2018. године детаљно изјаснио и изнео своју одбрану и у погледу приватне тужбе, која је уређена након укидања раније првостепене пресуде уношењем само елемента умишљаја, док је у погледу чињеничног описа радњи које су окривљеном стављене на терет, остала неизмењена, па је било места читању његове одбране са главног претреса.

Имајући у виду напред наведено, окривљеном АА, није суђено у одсуству, већ је применом члана 507. став 2. ЗКП главни претрес одржан без његовог присуства, а у којој кривичноправној ситуацији није предвиђена обавезна одбрана из члана 74. ЗКП, из којих разлога су неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује на повреду закона из члана 74. став 1. тачка 4) ЗКП.

По оцени Врховног касационог суда, одсуства окривљеног са главног претреса дана 13.05.2021. године и са више ранијих главних претреса, који су правдани медицинском документацијом, као и остали поступци окривљеног, који је био упознат за кривичним поступком и избегавао да прими решење другостепеног суда којим је укинута ранија првостепена пресуда, не представљају процесну ситуацију предвиђену чланом 74. став 1. тачка 5) ЗКП. У конкретном случају није утврђена неспособност окривљеног за учествовање на главном претресу, коју је сам проузроковао, већ су поступци окривљеног,

по оцени овог суда, правилно оцењени као очигледно усмерени на одуговачење кривичног поступка у циљу евентуалног наступања застарелости кривичног гоњења.

Стога су и наводи браниоца којима се указује на повреду закона из члана 74. став 1. тачка 4) и 5) ЗКП, оцењени неоснованим.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног у поднетом захтеву истиче да су нижестепени судови у конкретном случају морали да примене одредбу става 4. члана 170. Кривичног законика, која предвиђа основ искључења постојања кривичног дела увреда из члана 170. Кривичног законика, те да окривљеног ослободите од оптужбе за кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика за које је оптужен и правноснажно оглашен кривим. Ово са разлога јер по ставу браниоца изрека првостепене пресуде не садржи субјективни елемент кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, односно из исте не произилази да је окривљени инкриминисане речи изговорио у намери омаловажавања приватног тужиоца, а што је у конкретном случају неопходно за постојање предметног кривичног дела, имајући у виду да је испуњен објективни услов јер је окривљени инкриминисане речи изговорио у афекту, бранећи своје право везано за радни однос, а које му је било повређено од стране приватног тужиоца јер му је незаконито престао радни однос док је био у болници.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Кривично дело увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика чини онај ко увреди другог.

Имајући у виду цитирани законски опис бића кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, то, по налажењу овога суда, из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци првостепене пресуде и то да је окривљени „...дана 11.10.2017. године, у канцеларији Одељења за локални економски развој, привреду и друштвене делатности, у присуству радника...упутио више увредљивих речи на рачун приватног тужиоца ББ...у стању урачунљивости, свестан свога дела и његове противправности, чије је извршење хтео и у складу са тим и поступао и то: „Да је начелник Градске управе исти олош као и ВВ и да је ђубре“, јасно и недвосмислено произилази да се у описаним радњама окривљеног стичу сва битна законска субјективна и објективна обележја кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, за које је оптужен и правноснажно оглашен кривим.

За радњу кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика, није неопходно да садржи намеру окривљеног да омаловажи приватног тужиоца и стога не мора бити обухваћена изреком пресуде, осим у случајевима из става 4. члана 170. у вези става 1. до 3. Кривичног законика када, иако није изричито садржана у бићу кривичног дела увреда из става 1. члана 170. Кривичног законика, по налажењу Врховног касационог суда, улази у њен појам и мора бити обухваћена изреком пресуде. Међутим, како из чињеничног описа радње окривљеног, утврђеног у изреци првостепене пресуде, не

произилази да је окривљени увредљиву изјаву дао у оквиру озбиљне критике у научном, књижевном или уметничком делу, у вршењу службене дужности, новинарског позива, политичке делатности, у одбрани неког права или заштити оправданих интереса, дакле како се у конкретном случају не ради о ситуацији из става 4. члана 170. у вези става 1. Кривичног законика (како то погрешно тврди бранилац окривљеног), то стога намера омаловажавања не мора ни бити наведена у чињеничном опису кривичног дела увреда из члана 170. став 1. Кривичног законика за које је окривљени правноснажно оглашен кривим.

Стога се, по налажењу Врховног касационог суда, као неосновани оцењују наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује да је правноснажном пресудом на штету окривљеног учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљеног у осталом делу захтева полемише са изведеним доказима и њиховом оценом и оспорава утврђено чињенично стање у правноснажним пресудама, што представља повреду члана 440. ЗКП. Како ова повреда не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца због повреде закона, то се Врховни касациони суд у разматрање и оцену ових навода није упуштао.

Поред тога, као разлог подношења захтева за заштиту законитости, бранилац истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, због које је подношење захтева дозвољено окривљеном преко браниоца. Међутим, наводи захтева не садрже објашњење у чему се истакнута повреда закона конкретно састоји, опредељивањем доказа за који сматра да је незаконит и због чега га сматра таквим. Како Врховни касациони суд правноснажну одлуку и поступак који је претходио њеном доношењу испитује само у смислу члана 489. став 1. ЗКП, то се овај суд у разматрање и оцену истакнуте повреде закона, која у смислу члана 484. ЗКП, нема прописан садржај, није упуштао.

Из напред наведених разлога, Врховни касациони суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, донео одлуку као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Драгомир Милојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић